

Protokół Nr I/2017
ze wspólnego posiedzenia Komisji Rady Miejskiej w Szczytnej
z dnia 24 stycznia 2017 r.

Godzina rozpoczęcia: 14.00
Godzina zakończenia: 16.40

Miejsce obrad: sala posiedzeń w Urzędzie Miasta i Gminy w Szczytnej

W posiedzeniu Komisji wzięło udział 13 radnych.
Nieobecni: radny Leszek Gunia.
Lista osób uczestniczących w posiedzeniu w załączeniu.

Załącz. Nr 1

W posiedzeniu Komisji uczestniczyli również:
Dyrektor Szkoły Podstawowej w Szczytnej Renata Dudek,
Dyrektor Gimnazjum w Szczytnej Alicja Panterałka,
Prezes Ogniska ZNP Nr 14 Joanna Janicka-Bałchan,
Wiceprezes Ogniska ZNP Nr 14 Bożena Duńska.

Przewodnicząca Rady Miejskiej Renata Idzik przywitała wszystkich zebranych: radnych oraz zaproszonych gości. Przedstawiła planowany porządek posiedzenia i zapytała, czy do porządku posiedzenia wnoszone będą zmiany. Ponieważ wniosków nie było odczytała **porządek posiedzenia**:

1. **Oświata – kierunki zmian i dostosowanie sieci publicznych szkół prowadzonych przez Gminę Szczytna w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 14.12.2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 59) oraz ustawy z dnia 14.12.2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 60).**
2. **Sprawy różne.**

Ad. 1

Ze względu na zmianę przewidywanej liczby godzin zajęć edukacyjnych od roku szkolnego 2017/18 do 2019/20 oraz 2023/24 radni otrzymali nowe zestawienie - informacja w załączeniu.

Załącz. Nr 2 i Załącz. Nr 3

Burmistrz Marek Szpanier szczegółowo zaprezentował zmiany możliwe do przeprowadzenia w gminnych placówkach oświatowych. Prezentacja w załączeniu.

Załącz. Nr 4

Burmistrz poinformował, że w dalszym ciągu nie ma odpowiedzi na wszystkie pytania. W pierwszej kolejności musi zostać wydane rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania. Druga sprawa to informacja o liczebności klas. Jeżeli liczba uczniów w klasach zostanie obniżona (obecnie 25 uczniów) może to spowodować niewielki wzrost liczby godzin.

Biorąc pod uwagę tygodniowy wymiar godzin część nauczycieli będzie miała trudności z pełnym wymiarem czasu pracy – pełny etat to 18 godzin. Od 1 września nie będzie wydawana zgoda nauczycielowi (mającemu pełny etat) na zatrudnienie w innej placówce. Przedstawione wyliczenia nie dają nauczycielom gwarancji uzyskania pełnego etatu. Najgorsza sytuacja może być z językowcami. Dla uczniów z kolei największym problemem jest brak nauczycieli chemii i fizyki. Część nauczycieli w początkowym okresie może mieć cały etat, ale z upływem czasu godzin będzie ubywać. Powinniśmy zrobić wszystko, by problem zatrudnienia rozwiązać jak najmniejszym kosztem społecznym; żeby jak najwięcej nauczycieli znalazło zatrudnienie i żeby jak najwięcej nauczycieli chciało pracować.

Przypomnieć należy, że jako że 90% mieszkańców Słoszowa i Doliny miało powiązania z Dusznikami (zatrudnienie), dzieci ze Słoszowa i Doliny były objęte przez oświatę dusznicką. Przyjęcie

tych dzieci w Szczytnej spowoduje dodatkowe problemy – dowozy; m.in. godzina odjazdu do szkoły, koszty przejazdu. Duszniki, o ile Rada Miejska w Dusznikach taką wolę wyrazi, będą chciały te dzieci pozostawić u siebie. Warunkiem tego jest jednak nie tworzenie dodatkowej szkoły podstawowej. Przekształcenie Gimnazjum w szkołę podstawową jest zupełnie niezasadne - kosztotwórcze i społecznie nieuzasadnione. Przy włączeniu Gimnazjum do Szkoły Podstawowej wszyscy nauczyciele Gimnazjum przejdą do Szkoły Podstawowej. Spowoduje to brak pracy dla nauczycieli, znacznie się zwalnianie i ograniczanie etatów. Będzie to robił Dyrektor Szkoły Podstawowej. Kolejna opcja to wygaszenie Gimnazjum – od 1 września br. z Gimnazjum do Szkoły Podstawowej mogliby odejść np. nauczyciel języka polskiego. W Szkole Podstawowej jest 29 godzin świetlicy, co może stanowić uzupełnienie godzin dla nauczycieli innych przedmiotów, lub też może stanowić pełne zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy dla jednego nauczyciela. Religia również daje możliwość zatrudnienia na pełny etat. Są też inne godziny, które można wykorzystać jako zatrudnienie uzupełniające. Można też się zatrudnić w Szkole Podstawowej a w Gimnazjum zachować godziny uzupełniające. Nie ma tutaj żadnej reguły. Każdy z nauczycieli decyzję podejmie indywidualnie. Zaplanowane jest spotkanie z pracownikami oświaty - i nie tylko, ponieważ sprawa dotyczy również wszystkich pozostałych pracowników. W spotkaniu uczestniczyliby pracownicy Gimnazjum i Szkoły Podstawowej. Trzeba rozmawiać o tym teraz, by nie było sytuacji, że jesienią trzeba szukać pracowników do Szkoły Podstawowej. Przedstawione zestawienia obrazują nauczyciele jakich przedmiotów mogą mieć największe problemy ze znalezieniem zatrudnienia. Są dwa lata na zrobienie dodatkowych uprawnień do nauczania niektórych przedmiotów.

Najbardziej zasadne jest wygaszenie Gimnazjum. Dodatkowa sprawa przy wygaszeniu to całkowite rozliczenie Gimnazjum. W tej sytuacji nie będzie potrzeby podejmowania uchwały w terminie do dnia 30 marca br., chyba że Duszniki wycofają się z objęcia nauczaniem dzieci z Doliny i Słoszowa. Powinny się odbyć rozmowy z pracownikami dotyczące m.in. przejęcia pracowników – chcielibyśmy do końca marca poustalać warunki zatrudnienia.

Przewodnicząca Renata Idzik otworzyła dyskusję.

Prezes Ogniska ZNP Nr 14 Joanna Janicka-Bałchan – z tego co słyszy, to są możliwe dwie ścieżki likwidacji gimnazjum: włączenie do szkoły podstawowej lub wygaszenie. Z trzeciej propozycji – utworzenia w gimnazjum szkoły podstawowej nie będzie się korzystać. Burmistrz proponuje by gimnazjum wygasić. Jako przedstawiciel ZNP zaapelowała do radnych, by z dużą odpowiedzialnością podeszli do sprawy, ponieważ za statystykami kryją się ludzie. Należy dążyć do tego, by jak największa liczba pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych mogła znaleźć zatrudnienie na terenie tej gminy. Pracownicy Gimnazjum to w większości ludzie w średnim wieku. Podjęcie decyzji o przekwalifikowaniu się to niemalże wyzwanie życiowe. Oczywiście jest to możliwe, lecz w pewnym wieku trudniej jest podjąć taką decyzję niż ludziom młodszym. Podkreśliła, że nie chciałby, by zatrudnienie jednych odbywało się kosztem drugich. Liczy na to, że Rada Miejska i Burmistrz, w porozumieniu z Dyrektorami szkół, wypracują kompromisowe rozwiązania, które pozwoliłyby zatrudnić jak największą liczbę pracowników. Co do ilości uczniów w klasach, to poza niektórymi przedmiotami, chyba takiego rozporządzenia nie było. W przypadku braku takiego rozporządzenia w gestii Rady Miejskiej byłoby ustalenie jak duże miałyby być klasy. Zdaje sobie sprawę, że wiąże się to z finansami a finanse są bardzo ważne. Nauczyciele liczą na rozmowy i chcieliby w miarę bezpieczny sposób przez to przejść. Nie chodzi tutaj tylko o to by było zatrudnienie w tym roku, ale i w kolejnych latach. W przewidywanej liczbie godzin na rok 2018/19 są znaki zapytania - kiedy będzie wiadomo jaki będzie wymiar pracy świetlicy, biblioteki, pedagoga.

Burmistrz Marek Szpanier odpowiedział, że znaki zapytania dotyczyły lokalizacji; planowana rozbudowa szkoły będzie, tylko nie jest jeszcze wiadome z jakich środków.

Powiedzieć należy, że nie ma możliwości przeprowadzenia reformy bez kosztów pracowników.

Poszukując maksymalnej liczby godzin dla pracowników gimnazjum automatycznie ogranicza się do minimum liczbę godzin dla kadry pedagogicznej szkoły podstawowej. Każdy ruch spowoduje konflikt. Trzeba robić wszystko, by maksymalna liczba osób znalazła zatrudnienie. I by nie było to zatrudnienie na rok 2017/18, tylko docelowe. Trzeba prowadzić rozmowy i z zainteresowanymi nauczycielami, i z dyrektorami szkół.

Wiceprezes Ogniska ZNP Nr 14 Bożena Duńska – sytuacja jest trudna nie tylko dla pracowników Gimnazjum, dla pracowników Szkoły Podstawowej również. Reforma, która przyszła nie jest winą ani też zasługą Szkoły Podstawowej. Pracownicy Szkoły Podstawowej są również pełni obaw i nie są za tym, by kogokolwiek zwalniać.

Przewodnicząca Renata Idzik – nie chodzi o to, by chronić nauczycieli jednej szkoły kosztem nauczycieli szkoły drugiej. Rada Miejska zajmując się tematem musi spojrzeć na oświatę jako ogół a nie na poszczególne szkoły.

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Szczytnej Renata Dudek – jako Dyrektor Szkoły Podstawowej i osoba odpowiadająca za politykę kadrową podejmująca decyzje dotyczące zatrudnienia pracowników, na dzień dzisiejszy określiła maksymalną ilość godzin. Każdy z pracowników wie jaka jest sytuacja; nauczyciele przyjęli do wiadomości, że w najbliższym czasie będą pracować na „gołych” godzinach. Podkreśliła, że robi wszystko, by maksymalnie dużo osób miało zatrudnienie na umowę o pracę na czas nieokreślony. Nie chce stworzyć jednak sytuacji, że przyjmie do pracy nowego nauczyciela zwalniając nauczyciela ze swojej szkoły.

Przewidywana liczba godzin zajęć edukacyjnych to nie jest przydział czynności, który będzie obowiązywał, są to godziny obrazujące możliwości zatrudnienia nauczycieli.

Burmistrz Marek Szpanier – wykaz godzin daje obraz co możemy z nimi zrobić; możemy je sumować. Może się zdarzyć, że nauczyciel ma uprawnienia do trzech przedmiotów, ale może też się zdarzyć, że ma uprawnienia do czterech przedmiotów, a nie będzie wolnych godzin. Są różne sytuacje. Pełna informacja jacy nauczyciele i w jakim zakresie znajdą zatrudnienie od września 2017 r. możliwa będzie po przeprowadzeniu rozmów z nauczycielami.

Renata Dudek – będą też takie sytuacje, że nauczyciel Szkoły Podstawowej w roku szkolnym 2017/18 będzie miał zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy, w latach następnych pełnego wymiaru już nie będzie.

Burmistrz Marek Szpanier wyjaśnił, że w przypadku wygaszenia gimnazjum nie ma konieczności zmiany uchwały dotyczącej sieci i obwodów. Jeżeli chodzi o kadrę pedagogiczną, to w tym momencie musi dojść do spotkania przyszły pracodawca - przyszły pracownik. Jeżeli decyzje zostaną podjęte, to będzie wiadomo ilu nauczycieli znajdzie zatrudnienie i na jakie etaty mogą liczyć. Trzeba zrobić wszystko, by zapewnić zatrudnienie maksymalnie dużej grupie pracowników zarówno Gimnazjum jak i Szkoły Podstawowej.

Joanna Janicka-Bałchan – rozumie, że indywidualnych decyzji nikt za nikogo nie podejmie. Chciałaby jednak, by zostało rozważone, czy opcja wygaszania jest bardziej zasadna niż opcja włączenia do szkoły podstawowej; która z opcji będzie korzystniejsza dla pracowników obydwu szkół. W przypadku włączenia potrzebna jest uchwała rady miejskiej podjęta w terminie do dnia 30 marca br. zaopiniowana przez kuratorium.

Bożena Duńska – włączenie stanowi zagrożenie dla nauczycieli Szkoły Podstawowej. Dyrektor będzie musiał podjąć decyzję komu podziękować za pracę.

Burmistrz Marek Szpanier – wygaszenie daje od razu informację, czy jest praca na cały etat, na pół etatu, czy też pracy nie ma. Przy włączeniu odkładamy dyskusję o zatrudnieniu na jakiś czas, i za jakiś czas wracamy do tematu.

Przewodnicząca Renata Idzik – chciałaby uczestniczyć w spotkaniu z pracownikami szkół.

Burmistrz – na spotkanie proponuje zaprosić nie tylko p. Przewodniczącą, również członków Komisji Spraw Społecznych. Proponowany termin spotkania to dzień 7 lutego o godz. 16.00 w sali Miejskiego Ośrodka Kultury w Szczytnej.

Przewodnicząca ogłosiła 5 min. przerwy.

Przerwa godz. 15.50. 16.00

Po przerwie skład Komisji:

Komisja ds. Budżetu i Rozwoju Gospodarczego – 3 osoby; nieobecny Ireneusz Hoffman.

Komisja Spraw Społecznych – 5 osób.

Komisja ds. Rozwoju Wsi – 4 osoby.

Przewodnicząca Renat Idzik reasumując temat stwierdziła, że dotychczasowe gimnazjum można:

- włączyć do 8 letniej szkoły podstawowej,
- wygasić,
- przekształcić w 8-letnią szkołę podstawową.

Z tego co powiedział Burmistrz, w naszej gminie może nastąpić wygaszenie albo włączenie Gimnazjum do Szkoły Podstawowej. Rada Miejska powinna podjąć decyzję, w którym kierunku pójść.

Poszczególne Komisje wydadzą opinie w tej sprawie.

Radny Roman Sobczak – brane są pod uwagę dwie możliwości, która z opcji jest bardziej zasadna.

Burmistrz Marek Szpanier – jeżeli zgodnie z opiniami Komisji powinno dojść do wygaszenia Gimnazjum, nie jest potrzebna uchwała dotycząca zmiany systemu. Zanim dojdzie do wygaszenia nauczyciele otrzymają propozycję zatrudnienia. W najbliższych trzech miesiącach będzie wiadomo kto ma zatrudnienie – cały etat, 3/4 etatu, a kto zatrudnienia nie ma. Jeżeli dojdzie do włączenia Gimnazjum do Szkoły Podstawowej wszyscy pracownicy Gimnazjum staną się nauczycielami Szkoły Podstawowej. Dopiero końcem maja – jak będzie zrobiony arkusz organizacyjny, będzie wiadomo kto nie ma pracy. Wtedy Dyrektor będzie decydował kogo zatrudnia i zaczną się wypowiedzenia.

Renata Dudek – jeżeli nastąpi włączenie do Szkoły Podstawowej, nie da się równych szans nauczycielom Gimnazjum. Na dzień dzisiejszy już jest dwóch nauczycieli, którzy mają zmniejszenie etatu.

Przy nowym arkuszu organizacyjnym nie wszyscy nauczyciele będą mieli pracę i dostaną wypowiedzenia od obecnego Dyrektora Gimnazjum. Obecnie każdy z nauczycieli Gimnazjum ma możliwość starania się o świetlicę. Każdy z nauczycieli ma obecnie takie prawo, a później tak już nie będzie; część nauczycieli będzie miało zmniejszenie etatu. Najbardziej uzasadnione jest wygaszanie Gimnazjum.

Joanna Janicka-Bałchan – dla nauczycieli Gimnazjum włączenie oznacza, że stają się oni pracownikami Szkoły Podstawowej. Żadna sytuacja nie daje gwarancji zatrudnienia.

Roman Sobczak – reforma będzie „boleć”, nie ma co się ociagać, rozmowy muszą być krótkie, a najtrudniejsze zadanie przed panią Dyrektorem Szkoły Podstawowej, bo to ona będzie ludzi zwalniać.

Radna Jolanta Bernat – jakie będą konsekwencje dla gminy przy włączeniu Gimnazjum do Szkoły Podstawowej; czy zwalniani nauczyciele mogą występować do sądu o odszkodowania, i kto poniesie koszty ewentualnych odszkodowań.

Burmistrz Marek Szpanier – jeżeli sąd zasądzi odszkodowania, to koszty poniesie gmina. Przedstawiając propozycję wzięto pod uwagę możliwości zatrudnienia pracowników a także finanse gminy. Przejęcie pracowników, co da np. czterech nauczycieli tego samego przedmiotu spowoduje, że żaden z nich nie będzie miał pewności zatrudnienia. Już na początku zaczną się niepotrzebne konflikty.

Radna Jolanta Bernat poprosiła Burmistrza o potwierdzenie, że nie będzie zgody na zatrudnianie nauczycieli z innych placówek w sytuacji, gdy nie będzie wakatów.

Burmistrz – tak; nie będzie zgody na dodatkowe zatrudnienie nauczycieli, tych którzy mają u nas pełne etaty na pracę w innych placówkach. Nie będzie zgody na zatrudnienie nauczycieli z zewnątrz do naszych placówek, chyba że nie będzie nauczyciela z naszego terenu chętnego do nauczania jakiegoś przedmiotu np. fizyki.

Radny Stanisław Czarnik – a jakie jest zdanie w tej sprawie p. Dyrektor Gimnazjum.

Alicja Panterałka – dla nauczycieli najlepszą opcją byłoby włączenie do Szkoły Podstawowej. Nauczyciele z mocy prawa zostaliby nauczycielami Szkoły Podstawowej. Kadra w Gimnazjum jest bardzo dobra i niezatrudnienie tych nauczycieli odbędzie się ze szkodą dla uczniów. Nauczyciele będą mieli szansę się wykazać. A pracy dla nauczycieli w innych szkołach nie będzie. Likwidacja gimnazjów następuje w całej Polsce, nie tylko w naszej gminie.

Przewodnicząca Renat Idzik – żałuje, że czasu do zastanowienia się nie jest zbyt dużo. Burmistrz przedstawił swoje stanowisko w tej sprawie. Teraz potrzebna jest opinia Komisji dotycząca wygaszenia Gimnazjum lub włączenia Gimnazjum do Szkoły Podstawowej.

Burmistrz poinformował, że jako Burmistrz przedstawił tylko możliwości dotyczące najbliższej

przyszłości Gimnazjum. Jeżeli Rada Miejska nie wyda opinii w tej sprawie, to wiążące będzie stanowisko Burmistrza – wygaszenie Gimnazjum. Stanowisko Burmistrza może zostać przez Radę przyjęte. Rada może również przyjąć opcję włączenia Gimnazjum do Szkoły Podstawowej. Wtedy rozpoczną się przygotowania do sesji. Potrzebne będą projekty uchwał; projekty uchwał podlegają konsultacjom z kuratorium oświaty. Decyzja dotycząca przyszłości Gimnazjum jest trudną decyzją. Radna Beata Rydz – dla uczniów bardzo ważna jest dobra kadra, a kadra w Gimnazjum rzeczywiście była dobra.

Renata Dudek – już obecnie w Gimnazjum jest taka sytuacja, że nie wszyscy nauczyciele mają pełne zatrudnienie, od września będą zmniejszane kolejne etaty i przybędzie nauczycieli z niepełnym wymiarem czasu pracy - po co więc robić coś sztucznego. W pierwszej kolejności zatrudnienie w Szkole Podstawowej znajdą nauczyciele z Gimnazjum; potrzebny będzie jedynie nauczyciel fizyki, chociaż nie wiadomo – może ktoś z nauczycieli takie kwalifikacje już ma.

Renata Idzik – myślę, że ważne jest również to, co Burmistrz powiedział na wstępie - „...że zostanie zrobione wszystko, by maksymalnie ograniczyć zwolnienia...”.

Radna Anita Piszko – faktycznie czas na pojęcie decyzji jest bardzo krótki. Kadra Gimnazjum to głównie nauczyciele w średnim wieku. Przekwalifikowanie się np. z języka obcego na fizykę, czy matematykę jest to ogromny trud i pozostaje niepewność co wybrać. Rzeczywiście zrobimy możliwie najwięcej, by maksymalnie duża grupa osób pracę miała. Patrząc na człowieka lepsze jest zatrudnienie jeszcze przez jakiś czas niż natychmiastowa utrata pracy.

Renata Dudek – z dniem 1 września nie wszyscy nauczyciele będą mieli pełny wymiar czasu pracy, będą wypowiedzenia i zmniejszenia etatów. W Gimnazjum dotychczas było 6 klas, obecnie będzie mniej i stąd również wynika, że jest zbyt dużo nauczycieli. Zatrudnianie nauczycieli w niepełnym wymiarze czasu pracy jest nieracjonalne.

Radny Roman Sobczak – reforma oświaty przewiduje, że na zmianie systemu mają skorzystać przede wszystkim uczniowie.

Przewodnicząca Renata Idzik przypomniła, że Komisje powinny określić w jakim kierunku zmiany powinny pójść. Stanowisko Burmistrza dotyczące przyszłości Gimnazjum to wygaszenie.

Poddała pod głosowanie zaopiniowanie wniosku o wygaszenie Gimnazjum.

Komisja Spraw Społecznych w obecności 5 członków, przy 4 głosach „za” i 1 „wstrzymującym się” pozytywnie zaopiniowała wniosek.

Komisja ds. Budżetu i Rozwoju Gospodarczego w obecności 3 członków przy 2 głosach „za” i 1 głosie „przeciw” pozytywnie zaopiniowała wniosek.

Komisja ds. Rozwoju Wsi w obecności 4 członków jednogłośnie, pozytywnie zaopiniowała wniosek.

Ad. 2

Przewodnicząca Renata Idzik poinformowała o planowanym spotkaniu z Przewodniczącymi Komisji.

Burmistrz Marek Szpanier poinformował, że w dniu 13 lutego br. o godz. 17.00 odbędą się wybory uzupełniające Sołtysa w Wolanach.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokołowała:

Elżbieta Kędzior

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Renata Idzik

**Protokół Nr I/2017
z posiedzenia Komisji ds. Budżetu i Rozwoju Gospodarczego
z dnia 24 stycznia 2017 r.**

Godzina rozpoczęcia : 13.45
Godzina zakończenia: 14.00

Miejsce obrad: sala posiedzeń w Urzędzie Miasta i Gminy
w Szczytnej

W posiedzeniu Komisji wzięło udział 4 radnych.
Nieobecny radny Leszek Gunia.
Lista osób uczestniczących w posiedzeniu w załączeniu.

Załącznik Nr 1

Posiedzenie otworzył Przewodniczący Komisji ds. Budżetu i Rozwoju Gospodarczego Jarosław Hara. Przywitał wszystkich zebranych i przedstawił **zaplanowany porządek posiedzenia:**

- 1. Przyjęcie planu pracy Komisji ds. Budżetu i Rozwoju Gospodarczego na rok 2017.**
- 2. Sprawy różne.**

Ponieważ uwag i wniosków nie wniesiono realizowano porządek j.w.

Ad. 1

Przewodniczący Komisji Jarosław Hara przedstawił propozycje planu pracy Komisji na rok 2017.
Członkowie Komisji uwag nie wnieśli.
Przeprowadzono głosowanie.

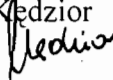
Komisja ds. Budżetu i Rozwoju Gospodarczego w obecności 4 członków, pozytywnie, jednogłośnie przyjęła plan pracy Komisji ds. Budżetu i Rozwoju Gospodarczego na rok 2017.
Plan pracy Komisji ds. Budżetu i Rozwoju Gospodarczego na rok 2017 w załączeniu.

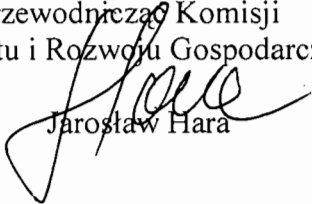
Załącznik Nr 2

Ad. 2

Przewodniczący Jarosław Hara poinformował członków Komisji, że w roku bieżącym chciałby zasugerować rezygnację z fajerwerków prezentowanych w czasie imprez organizowanych przez Gminę.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokołowała:
Elżbieta Kędzior

Przewodniczący Komisji
ds. Budżetu i Rozwoju Gospodarczego

Jarosław Hara